

12 Απριλίου, 1995

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΙΩΣΗΦ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Εφεσεσίοντες,

v.

ΛΑΜΠΡΟΥ ΝΕΟΚΛΗ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, ΔΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥ-
ΣΙΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΙΟΥ ΤΟΥ ΕΛΠΙΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΕΜΟΥ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8892).

---

*Μάρτυρες — Αξιοπιστία μαρτύρων — Δικαιοδοσία πρωτόδικου Δι-
καστηρίου να αξιολογεί τη μαρτυρία και καταλήγει σε ευρήματα
αξιοπιστίας μαρτύρων — Προϋποθέσεις επέμβασης του Εφετείου
στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου επί της αξιοπιστίας
των μαρτύρων.*

5

*Ακίνητη ιδιοκτησία — Δικαίωμα διάβασης — Μαρτυρία για απόδειξη
του δικαιώματος — Ευρήματα αξιοπιστίας μαρτύρων.*

Το Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου, απέρριψε αγωγή των εφεσει-
όντων - εναγόντων με την οποία ζητούσαν δήλωση του Δικαστηρί-
ου ότι είχαν δικαίωμα διαβάσεως διαμέσου του γειτονικού κτήμα-
τος του εφεσίβλητου - εναγόμενου.

10

Οι εφεσεσίοντες - ενάγοντες, επικέντρωσαν τους λόγους έφεσης
τους, γύρω από τα ευρήματα αξιοπιστίας των μαρτύρων από το
πρωτόδικο Δικαστήριο και τον ισχυρισμό ότι αυτά δεν υποστηρί-
ζονταν από τη μαρτυρία.

15

Η εισήγηση του συνηγόρου των εφεσειόντων, ήταν ότι λανθα-
σμένα η πρωτόδικη Δικαστής απέρριψε τη μαρτυρία των μαρτύρων
τους, διότι θεώρησε ότι ο υπάλληλος του Κτηματολογίου που έκα-
με επιτόπιο εξέταση είπε ότι υπήρχε υψομετρική διαφορά μεταξύ
των δύο κτημάτων, ενώ δεν είχε πει κάτι τέτοιο στη μαρτυρία του,
επίσης ότι δημιουργήθηκαν λανθασμένες εντυπώσεις στο μυαλό της
Δικαστού κατά την επιτόπια εξέταση, οι οποίες και επηρέασαν ση-

20

25

μαντικά την κρίση της.

Αποφασίστηκε, ότι:

- 5 (1) Παρ' όλο ότι ο υπάλληλος του Κτηματολογίου δεν ανέφερε οτιδήποτε για υψομετρική διαφορά μεταξύ των δύο κτημάτων, εντούτοις υπήρχε μαρτυρία ενώπιον του Δικαστηρίου αναφορικά με την ύπαρξη υψομετρικής διαφοράς, από άλλους μάρτυρες.
- 10 (2) Το πρωτόδικο Δικαστήριο έδωσε πολύ πειστικούς λόγους για την προτίμηση της μαρτυρίας των συγκεκριμένων μαρτύρων και ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ότι δεν αξιολόγησε ορθά τη μαρτυρία, δεν ευσταθούσε.
- 15 (3) Η εφαρμογή της αρχής ότι η αξιολόγηση της αξιοπιστίας των μαρτύρων ανήκει στο πρωτόδικο δικαστήριο και ότι η επέμβαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε ευρήματα αξιοπιστίας ασκείται με φειδώ, δεν δικαιολογούσε επέμβαση στα ευρήματα αξιοπιστίας των μαρτύρων, στα οποία κατέληξε.

20

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- 25 Σ. & Γ. Κολοκασιδής Λτδ ν. Κιμωνή (1989) 1 Α.Α.Δ. 132,
Πίτσιλλος ν. Ευγενίου (1989) 1(Ε) Α.Α.Δ. 691,
Ραπαδόπουλος ν. Σταύρου (1982) 1 C.L.R. 321,
30 Fournides ν. Republic (1986) 2 C.L.R. 73,
Psaras and Another ν. Republic (1978) 2 C.L.R. 132.

35 Έφεση.

- 40 Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου (Στυλιανίδου, Ε.Δ.) ημερομηνίας 10 Φεβρουαρίου, 1993 (Αρ. Αγ. 1459/90), με την οποία απορρίφθηκε η απαίτησή τους για δήλωση του Δικαστηρίου, που να αναγνωρίζει σ' αυτούς δικαίωμα διαβάσεως διαμέσου του κτήματος του εφεσίβλητου, λόγω μακράς και αδιάλειπτης κατοχής.

Ε. Κωμοδρόμος με Ε. Κορακίδη, για τους Εφεσειόντες.

Χρ. Χριστοφίδης με Α. Παπαφιλίππου, για τον Εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο 5
Δικαστής Α. Κούρρης.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης 10
του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου να απορρίψει την αγωγή των εφεσειόντων με την οποία ζητούσαν δήλωση του Δικαστηρίου ότι είχαν δικαίωμα διαβάσεως διαμέσου του κτήματος του εφεσίβλητου προς όφελος του κτήματός τους, το οποίο αυτοί και οι προκάτοχοί τους ασκούσαν από αμνημονεύτου χρόνου, συνεχώς και αδιάλειπτα προς όφελος του ακινήτου τους, στο χωριό Πωμός, της Επαρχίας Πάφου. 15

Οι εφεσειόντες είναι οι εγγεγραμμένοι ιδιοκτήτες δυνάμει της εγγραφής αρ. 4412 του χωριού Πωμού, κατά 1/2 μερίδιο εξ' αδιαιρέτου, ενός οικοπέδου εντός του οποίου υπάρχει παλαιό ισόγειο δωμάτιο, καλυπτόμενο από το Τεμάχιο 27, Φ/Σχ. 17/55 του 20
χωριού Πωμός. Ο εφεσίβλητος είναι κάτοχος διπλανού οικοπέδου, Τεμάχιο 30/1Α, Φ/Σχ. 17/55, στο οποίο δεν υπάρχει οποιαδήποτε οικοδομή.

Είναι ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ότι αυτοί και οι προκάτοχοί τους, ασκούσαν από αμνημονεύτων χρόνων δικαίωμα διάβασης συνεχώς και αδιάλειπτα, σε λωρίδα πλάτους 3 μέτρων και 25
90 εκατοστών, διαμέσου του Τεμαχίου 30/1 του εφεσίβλητου, για να μεταβαίνουν στο κτήμα τους.

Ο συνήγορος των εφεσειόντων κατά την ακρόαση της έφεσης ισχυρίστηκε ότι οι εφεσειόντες συμπλήρωσαν από το 1928-1961, 30 χρόνια για να δικαιούνται να εγγράψουν το δικαίωμα διαβάσεως προς όφελος του κτήματός τους, με βάση το άρθρο 11(1)(β) του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου, Κεφ. 224. 35

Οι προβαλλόμενοι λόγοι έφεσης επικεντρώνονται γύρω από τα ευρήματα αξιοπιστίας των μαρτύρων από το πρωτόδικο Δικαστήριο και τον ισχυρισμό ότι τα ευρήματα του πρωτόδικου 40
Δικαστηρίου δεν υποστηρίζονται από τη μαρτυρία.

Η προσέγγιση στο πιο πάνω θέμα έχει καθιερωθεί από τη νομολογία με σαφήνεια. Όπως επανειλημμένα έχει λεχθεί, το θέμα της

αξιοπιστίας των μαρτύρων είναι εντός της δικαιοδοσίας του εκδικάσαντος την υπόθεση Δικαστή, ο οποίος έχει την ευκαιρία να ακούσει τους μάρτυρες και να παρακολουθήσει τη συμπεριφορά τους στο εδώλιο του μάρτυρα. Αν από τη μαρτυρία που δόθηκε ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστή προκύπτει ότι τα ευρήματα στα οποία κατέληξε δεν δικαιολογούνται, τότε το Εφετείο βρίσκεται στην ίδια θέση με το πρωτόδικο Δικαστήριο και έχει εξουσία να εξαγάγει τα δικά του συμπεράσματα από τα πρωταρχικά γεγονότα (Βλέπε, μεταξύ άλλων, *Πίτσιλλος Μόδεστος ν. Δημητράκη Ευγενίου* (1989) 1(E) Α.Α.Δ. 691, *Papadopoulos ν. Stavrou* (1982) 1 C.L.R. 321, *Fournides ν. Republic* (1986) 2 C.L.R. 73, *Psaras and Another ν. Republic* (1987) 2 C.L.R. 132).

Στην απόφαση που δόθηκε στην *Σ. & Γ. Κολοκασίδης Ατδ. ν. Αντώνη Κιμωνή* (1989) 1(E) Α.Α.Δ. 132 αναφέρονται τα ακόλουθα:

“... το Ανώτατο Δικαστήριο με πολλή φειδώ επεμβαίνει στα ευρήματα του Πρωτόδικου Δικαστηρίου αναφορικά με τα πραγματικά γεγονότα που στηρίζονται στην αξιοπιστία των μαρτύρων όπως αυτή εκτιμάται από το Πρωτόδικο Δικαστήριο. Επεμβαίνει μόνο στις περιπτώσεις που ικανοποιείται ότι τα ευρήματα αυτά είναι απαράδεκτα και δε δικαιολογούνται από την προσαχθείσα μαρτυρία όταν εξεταστεί στην ολότητά της. Ενδεικτικά αναφέρω επί του προκειμένου την υπόθεση *Κατερίνα Παπανεοκλή και Άλλοι ν. Σοφρώνη Σολωμού και Άλλου* (1981) 1 Α.Α.Δ. 203, στην οποία τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου κρίθηκαν απαράδεκτα και διατάχθηκε επανεκδίκαση της αγωγής ενώπιον άλλου Δικαστή.”

Η εισήγηση του συνήγορου των εφεσειόντων είναι ότι λανθασμένα η πρωτόδικη Δικαστής απέρριψε τη μαρτυρία των μαρτύρων των εφεσειόντων, καθότι η πρωτόδικη Δικαστής έλαβε υπόψη της ότι ο υπάλληλος του Κτηματολογίου που έκανε επιτόπιο εξέταση είπε ότι υπάρχει ένα μέτρο υψομετρική διαφορά μεταξύ των δύο κτημάτων ενώ δεν ανέφερε κάτι τέτοιο στη μαρτυρία του και δημιούργησε στη σκέψη του Δικαστηρίου την εντύπωση ότι οι μάρτυρες του ενάγοντα δεν είπαν την αλήθεια. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι στο μυαλό της πρωτόδικης Δικαστού δημιουργήθηκαν λανθασμένες εντυπώσεις από την επίσκεψή της στα υπό κρίση κτήματα και επηρέασαν σημαντικά την κρίση της.

Το ερώτημα που εγείρεται είναι αν με βάση τη νομολογιακά καθιερωμένη τακτική την οποία το Ανώτατο Δικαστήριο ακο-

λουθεί στην κατ' έφεση δικαιοδοσία του, ενδείκνυται, ενόψει των περιστατικών της υπό κρίση έφεσης, η ανατροπή από μέρους μας, ευρημάτων και συμπερασμάτων του πρωτόδικου Δικαστηρίου, τα οποία στηρίζονται στην αξιοπιστία των μαρτύρων που κατέθεσαν ενώπιόν του.

5

Εφαρμόζοντας την πιο πάνω αρχή στην παρούσα έφεση, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τίποτε δε δικαιολογεί την επέμβασή μας στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, αναφορικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων που είχε ενώπιόν του. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, έδωσε πολύ πειστικούς λόγους για την προτίμηση της μαρτυρίας των συγκεκριμένων μαρτύρων και ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν αξιολόγησε ορθά τη μαρτυρία, δεν ευσταθεί.

10

15

Παρόλο που ο υπάλληλος του Κτηματολογίου δεν ανέφερε οτιδήποτε για υψομετρική διαφορά μεταξύ των δύο κτημάτων, εντούτοις υπήρχε μαρτυρία ενώπιον της πρωτόδικης Δικαστού αναφορικά με την ύπαρξη υψομετρικής διαφοράς μεταξύ των δύο κτημάτων, προερχόμενη από τη μαρτυρία των μαρτύρων των εφεσειόντων, Μ.Ε.3 Χριστοφή Ιωάννου, που είναι ο Κοινοτάρχης του χωριού, όπως επίσης και από τη μαρτυρία του Μ.Ε.5 Σωκράτη Ανδρονίκου και ακόμη από τη μαρτυρία του ίδιου του εφεσειόντα 1, Ιωσήφ Χριστοδούλου Γιαννή.

20

25

Εφαρμόζοντας την πιο πάνω αρχή στην παρούσα υπόθεση, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τίποτε δε δικαιολογεί την επέμβασή μας στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου, αναφορικά με την αξιοπιστία των μαρτύρων που είχε ενώπιόν του. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, έδωσε πολύ πειστικούς λόγους για την προτίμηση της μαρτυρίας των συγκεκριμένων μαρτύρων και ο ισχυρισμός των εφεσειόντων ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν αξιολόγησε ορθά τη μαρτυρία, δεν ευσταθεί.

30

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, η έφεση αποτυγχάνει και απορρίπτεται, με έξοδα εις βάρος των εφεσειόντων.

35

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.